

Струка (назив): СВЕ СТРУКЕ СА ТРИ ЧАСА МАТЕМАТИКЕ СЕДМИЧНО		
Занимање (назив): СВА ЗАНИМАЊА СА ТРИ ЧАСА МАТЕМАТИКЕ СЕДМИЧНО		
Предмет (назив): МАТЕМАТИКА		
Опис (предмета): Општеобразовни предмет		
Модул (наслов): РЕАЛНИ БРОЈЕВИ, ВЕКТОРИ, ПРОПОРЦИОНАЛНОСТ И ПОЛИНОМИ		
Датум: август, 2020. године	Шифра:	Редни број: 01
Сврха		
Модул обезбјеђује континуиран наставак развоја појмова везаних за бројевне скупове и употпуњује тај развој.		
Специјални захтјеви / Предуслови		
Основно знање о математичким операцијама у скупу \mathbb{R} , функцијама директне и обрнуте пропорционалности и пропорцијама, стечено у основној школи.		
Циљеви		
<ul style="list-style-type: none"> - Развијање и унапређење основних менталних операција: упоређивање, сређивање, апстраховање, уопштавање, класификовање, конкретизовање, формализовање, аналогизовање; - Развијање општих радних врлина као што су: брижљивост, тачност, одговорност, јасноћа, уредност; - Развијање тзв. културних техника: читање са нумеричке праве, сигурност при извођењу операција, тумачење децималних разломака и процената, рад са уобичајеним величинама, рад помоћу троугла и шестара, рад помоћу електронских рачунара (цепни калкулатор, компјутер); - Развијање неких афективних циљева као што су: спремност за пажљиво слушање, посматрање, размишљање, образлагање и спремност за рјешавање проблема (на тражење, провјеравање, одбацивање, комбиновање), издржљивост (толеранција на фрустрацију), за самосталност, за сарадњу са другима, за рационалну аргументацију. - Развијање психо-моторичких циљева као што су: уредно писање бројева, касније и разломака, прегледно писање израза; - Писаним рачунским операцијама коректно биљежење преноса; - Координирано ритмичко писање и говор код писаних рачунских операција; - Сликовити приказ разломака уз помоћ дијелова четвороугла и круга; 		

- Прегледно цртање ситуационих скица, цртање и читање табела и других дијаграма;
- Употреба ручног рачунара (калкулатора).

Теме

1. Основне особине реалних бројева
2. Вектори
3. Пропорционалност
4. Полиноми и рационални алгебарски изрази

Тема	Исходи учења			Смјернице за наставнике
	Знања	Вјештине	Личне компетенције	
	Ученик је способан да:			
Основне особине реалних бројева	<ul style="list-style-type: none">- разликује основне подскупе скупа реалних бројева (N, Z, Q, I);- уочава релације $N \subset Z \subset Q \subset R$, $I \subset R$, $Q \cap I = \{\}$;- обавља рачунске операције у скупу рационалних бројева;	<ul style="list-style-type: none">- користи природне, цијеле, рационалне и реалне бројеве, различите записе тих бројева и преводи их из једног записа у други;- израчунава вриједност рационалног израза у коме се појављују сабирање, одузимање, множење, дијељење, поштујући приоритет рачунских операција и употребу заграда и при томе по потреби користи калкулатор или одговарајуће рачунарске програме;- заокружује децималне бројеве и процјењује грешке при заокруживању;	<ul style="list-style-type: none">- поставља и анализира једноставнији проблем, испланира његово рјешавање одабиром одговарајућих математичких појмова и поступака, ријеша га те протумачи и вреднује рјешење и поступак;- примијени математичке појмове и поступке у различитим контекстима;- изгради ново математичко знање рјешавањем проблема и моделирањем ситуација;- конструктивно, аргументовано и креативно доприноси раду групе, усаглашавању и остварењу заједничких циљева;- планира вријеме за учење и организује процес учења и управља њим;- развија идеје,	<p>У краћем прегледу бројева од природних до реалних, треба извршити систематизацију знања о бројевима стеченог у основној школи, посебно истичући принцип перманенције својстава рачунских операција. При томе посебну пажњу обратити на својства рачунских операција, као основу за рационализацију рачунања и трансформације израза у оквиру других јединица.</p> <p>Поред основних метода, наставнику се сугерише да у процесу припреме за часове, а након тога и на самим часовима, ученицима презентује конкретне ситуације у којима се користе једноставни и сложенији рационални изрази. Нпр. изабрати неко сложеније израчунавање из физике (нпр. гравитациона сила, Кулонов закон, увезивање кондензатора, отпорника и рачунање укупног капацитета/отпора), хемије (квантитативно одређивање раствора), биологије (рачунање раста популације у зависности од задатих параметара). Могу се задавати и задаци у којима се комбинују различите мјерне јединице (нпр. килограми, грами, милиграми). Могу се конструисати и задаци из реалног живота, нпр. одређивање укупног износа мјесечних/годишњих рачуна за једно</p>

			<p>истраживачки дух и навике да слуша друге и аргументује свој став/мишљење;</p> <p>- користи информационе технологије за чување, презентацију и обраду података.</p>	<p>домаћинство (рачуни за струју, телефоне, гријање, воду, одвоз смећа, одржавање зграде...). Од ученика очекивати рутину у рачунању без помоћних средстава (употреба само папира и оловке), као и вјештине рачунања употребном дигитрона.</p> <p>Прорачуне усложњавати и поједностављивати по потреби. Повезати апроксимацију бројева са радом у рачунарском програму за табеларно израчунавање. Направити табеларни прорачун у коме се резултати израчунавања заокружују на двије децимале и ако се резултати користе без заокруживања. Конструисати примјер у коме се јасно види грешка која настаје недовољно добром апроксимацијом.</p> <p>Ученицима задати задатак да самостално истражују интернет у циљу проналажења добро осмишљеног калкулатора за апроксимацију (сугерисати кључне ријечи претраге, нпр. online approximation calculator).</p>
Вектори	<p>- дефинише, опише, означи и именује вектор, компоненте вектора, идентификује и препозна супротне векторе и нула вектор;</p> <p>- објасни, покаже и изводи операције сабирања и одузимања вектора, множење вектора скаларом;</p> <p>- открива зависност вектора насталих конструкцијом равних фигура над познатим вектором;</p> <p>- анализира и</p>	<p>- обиљежава, прикаже и уочава векторе у равни;</p> <p>- примјењује особине вектора при рјешавању проблема из других области науке и реалног живота.</p>		<p>Ученици су навикли да векторе идентификују са концептом усмјерене дужи, те је стога пожељно на тај начин и увести појам вектора. Повезати се са конкретним примјерима из реалног живота, помоћу којих ученици могу да стекну ширу слику о самом појму вектора. Узети за примјер спуштање скијаша низ брдо, или кретање чамца по ријеци. Могу се разматрати и општији примјери, као што је нпр. кретање тијела низ косу раван, или неки други примјери разлагања силе на векторе. Наставник треба да се подсјети које физичке величине су векторске и да међу њима одабере неколико њих за које сматра да су одговарајући. Наставник треба да ученике упуту и у мало напредније концепте везане</p>

	<p>рашчлањује вектор на компоненте линеарно зависних вектора;</p> <p>- доказује неке ставове везане за равне фигуре.</p>			<p>за векторе и векторске просторе, без улажења у дубину. Ученицима навести примјере неких интуитивно прихватљивих векторских простора (нпр. R^n) и објаснити основне особине векторских простора. Показати да те особине важе на векторском простору оријентисаних дужи. Када се вектор посматра као оријентисана дуж, потребно је да ученици достигну исходе везане за операцију сабирања и одузимања. Посебну пажњу посветити линеарној зависности и примјени вектора на доказивање ставова у планиметрији. Наставник треба да на часу користи рачунарске програме за рад са векторима (нпр. програме за динамичку геометрију) и да ученике упуту у рад са тим програмима. Користити практичне примјере којима се илуструје употреба вектора. То могу бити примјери у којима се сила разлаже на своје компоненте. У примјерима користити и тригонометрију правоуглог троугла.</p>
Пропорционалност	<p>- објасни појмове: размјера, пропорција, проста пропорција, продужена пропорција;</p> <p>- разликује директно пропорционалне и обрнуто пропорционалне величине у различитим контекстима;</p> <p>- уочава директно и обрнуто пропорционалне величине у различитим контекстима;</p> <p>- примјењује функцију</p>	<p>- трансформише пропорције из једног облика у друге еквивалентне облике користећи особине пропорције;</p> <p>- доказује основне тврдње у вези са пропорцијама;</p> <p>- самостално истражује и закључује чињенице о постојању пропорционалних величина, као и величина које нису пропорционалне;</p> <p>- поставља проблеме који се</p>		<p>Карактеристика ове теме је што у њој долази до изражаја повезивање и примјена разних математичких знања. На бази проширивања и продубљивања раније стечених знања, основну пажњу овдје треба посветити примјени функција директне и обрнуте пропорционалности и пропорција у рјешавању разних практичних задатака, повезујући то и са табличним и графичким приказивањем одређених стања, процеса и појава. Директна и обрнута пропорција омогућава наставнику да на врло креативан начин повежу математику са реалним ситуацијама. Потенцирати реалне ситуације, реалне проблеме</p>

	<p>директне и обрнуте пропорционалности на проблеме из реалног живота;</p> <ul style="list-style-type: none"> - рјешава проблеме подјеле и мијешања - рјешава проблеме процентног и простог каматног рачуна, - процјењује добијене резултате; - интерпретира добијене резултате и формира критичко мишљење на основу добијених резултата. 	<p>рјешавају уз помоћ пропорција;</p> <ul style="list-style-type: none"> - табеларно и графички предстаља и интерпретира директно и обрнуто пропорционалне величине; - користи различите технике манипулисања пропорционалним величинама за рјешавање конкретних проблема из реалног живота и праксе; - користи рачунарске програме за представљање, израчунавање и приказ пропорционалних величина - користи функције за процентни и прости каматни рачун у рачунарским програмима 		<p>и повезивање са другим предметима. Може се успоставити међупредметна корелација са различитим предметима. На примјер, у физици пређени пут је директно пропорционалан брзини кретања и времену, у хемији имамо везу масе, количине и бројности јединки, у географији имамо различите друштвено-географске процесе и појаве који су у директној или обрнутој пропорционалности. У техници и ИТ имамо такођер појаве које су обрнуто пропорционалне – нпр. јачина сигнала рутера и удаљеност од истог и слично.</p> <p>Увести пропорцију процентног рачуна. На низу примјера из реалног живота симулирати реалне ситуације, са којима се грађани сусрећу у реалном животу: одлука о подизању кредита, процјена способности враћања кредита, прављење плана враћања кредита, узимање у обзир различитих параметара који су саставни дио ове проблематике. За рјешавање задатака везаних за процентни и каматни рачун, користити и рачунарски програм за табеларно израчунавање. Добијене резултате представљати табеларно, графички. Сугерисати ученицима да сами интерпретирају добијене резултате и формирају критички став према добијеним резултатима. Омогућити ученицима да самосталним радом, или радом у групама развијају своје организационе, комуникационе, презентационе и креативне вјештине.</p>
Полиноми и рационални алгебарски изрази	<ul style="list-style-type: none"> - објасни основне појмове: полином, члан полинома, коефицијент полинома, степен полинома, најстарији члан полинома, константни полином, нула полинома, 	<ul style="list-style-type: none"> - примјењује законитости које омогућавају манипулацију полиномима - врши факторизацију полинома; - врши операције са алгебарским изразима 		<p>Циљ ове теме је да ученици, користећи својства операција са реалним бројевима, овладају идејама и поступцима вршења идентичних трансформација са полиномима и алгебарским разломцима. При томе тежиште треба да буде на разноврсности идеја, сврси и суштини тих трансформација, а не на раду са компликованим изразима. Посебно обратити пажњу на</p>

	линеарни полином, квадратни полином; - изврши основне операције са полиномима и рационалним алгебарским изразима			факторизацију полинома.
Интеграција				
1. Основи информатике 2. Физика 3. Хемија 4. Стручни предмети 5. Практична настава				
Извори				
1. Уџбеник одобрен од стране Министарства просвјете и културе Републике Српске; 2. Друга стручна и теоријска литература;				
Оцјењивање				
Оцјењивање се врши у складу са Законом о средњем образовању и васпитању, Правилником о оцјењивању ученика у настави и полагању испита у средњој школи и савременом методиком наставе математике. О техникама и критеријима оцјењивања ученике треба упознати на почетку изучавања модула.				